

Vsjaka sutrin se chuvstvavam vse po-umoren. Sdyvkan. Izceden. Smazan. Synjat izobshto ne mozhe da me ukrepi. Dyvcha vse syshtite milinki, zalivam gi s bludkavija ajrjan, razgryshtam vestnika... Narkotiziram se s loshi novini, stavajki, den sled den, vse po-bezchuvstven kym chuzhdoto stradanie. Dali na тази planeta otkraj vreme e imalo tolkova neshtastija ili predshestvashtite ni pokolenija ne sa znaeli nishto za tjah? Izvestijata za zemetresenie v Kitaj sa shteli da stignat do Balkanite sled godina i polovina. Za holerata v Pakistan e njamalo da se uznae nishto; shtjal e da ostane neizvesten pohititeljat na samolet ot San Francisko. Dnes gi poluchavame sys sutreshното kafe! Razbivat se samoleti, davjat se morjaci ot tankeri, zadushavat se minjori pod plastove boksit, myrtvi padat po trotoarite, svistjat kurshumite na atentatori, a nie prodylzhavame da dyvchem milinki i da razgryshtame vestnicite, dokato ne stignem do programata na televizijata! Vsichki neshta izgubiha vkusa si. Ljubopitstvoto. Dori i syzhalenieto. Stradaniето. Ne! To e okonchatelno i bezkompromisno. Brysna se vse po-chesto s vyprosa dali e trudno da se brysnat myrtyvci. Izmivam se. Nahluzvam rizata i zatjagam vratovryzkata si. I za nas, koito sme na samoto dyno na ZUKID, vratovryzkite sa zadylzhitelni. Dzhobovete si zarezhdam vinagi v syshtata posledovatelnost: dve kutii cigari "Zeta", kibrit, kljuchove, pari za drebni nuzhdi, hapcheta "Kofan" protiv glavobolie, belezhnik s telefonni nomera i adresi, himikalka, dzhobno izdanie "Svetovna poezija" – po-malko za chetene, poveche kato talisman – mynichko dokazatelstvo, che ne sym onova, koeto ochakvat ot mene. Slizam po stylbite na zaspalija dom i otivam da se borja za edinija hljab. Struva mi se, che njamam veche nikakvi izgledi da dozhiveja njakoga da se izmykna na svoboda, kojato vse pak trjabva da syshtestvuva

njakyde. Veche zdravo sym pritisnat ot monotonnija ritym na dnite, koito ne se razlichavat edin ot drug. Dni bliznaci! Za koj li pyt si mislja da svija po pyrvata prjaka i da otida nakydeto mi vidjat ochite. Nikoj ne me spira. No zashto konclageristite taka blagovyzpitano i smireno sa se javjavali pred portalite na bydeshtite si mychilishta? Ako izvednyzh sa se razbjagali na vsichki strani, njakoi sa shteli da se dokopat do svobodata. I zashto ne se otskubvat konete, vodeni kym klanicata? Zashto ne se izpravjat na zadnite si kraka, za da prepusnat kym njakoe pole s visoka treva, kydeto shte se zagubjat sledite im? Zashto se syglasjavam na pokornost? Da vyrsha rabota, kojato ne me zasjaga? Da se prestravam, che vjarvam v polzata ot neja?

Vse pak, ne sym pobeden, dokato ne priznaja porazhenieto si. A az oshte ne go priznavam.

Spomnjam si, lezhah po gryb na asfalta, a Kokan beshe oprjal koljano na gyrдите mi, natisnal razperenite mi ryce. Nad mene se zatvarjashe kryg ot detski glavi.

"Priznaj! Priznaj, che si pobeden!"

"Pusni me!"

"Priznaj i shte te pusna! Priznaj!"

"Pusni go!"

"Njama, dokato ne priznae!"

"Ta ne vizhdash li, che e pobeden? Kakvo ima da priznava?"

"Iskam da priznae! Priznaj! Priznaj! Priznaj!"

Administracijata e kleknala na gyrдите mi i iska da priznaja. Vsjaka sutrin vnasjam tajno v nejnija zamyk po edno tomche stihove, koeto njakak si da me zashtiti, tochno kato krysta, napraven vyv vyzduha pred vampir. I sam razbiram – tova e porjadychno otchajan opit. I vse pak, pod vypros e denjat koga shte PRIZNAJA! Veche sym syboren po gryb. Spasjava me edinstveno ludeshkata dyrzost i po njakoj pristyp na optimizym,

bez realno pokritie i osnovanie. Minavat dni, godini... Dvizha se pokraj sysuhrenite senki na pobedenite, koito bluzhdajat iz koridorite na ZUKID v ochakvane na pensija. Nabljudavam kak milovidnite malki mashinopiski, koito prez pyrvite godini ot sluzhbata si feerichno se noseha ot kancelarija v kancelarija kato domashni ljastovichki, se prevryshtat v smireni matroni. Izchezva grimyt ot licata im, pojavjava se tezhyk sloj ot potrepervashta plyt po bedrata, natrupva se slanina, celulit, sedene, sedene, ednoobrazna hrana, vseobshta razruha, ot kojato se uteshavat sys zakuska v deset... Sivejat ot smoga i tjutjunevija dim stenite ni, no ne zabeljazvame, che ne sa veche beli kato predi tri godini, kogato poslednija pyt varosaha kancelariite, zashtoto gi vizhdame den sled den – postepennijat prehod ot belotata kym sivotata e napylna nezabelezhim. Njakoj, kojto vliza za pryv pyt v Kuriernata, kydeto rabotja, shte vidi pylna sbirka ot vsichki myglivi dni. Ne mozhe i da synuva, che тази kancelarija njakoga e bila bjala, che njakoga otdavna sym ochakval neshto poveche ot zhivota. Onezi, koito me poznavaha njakoga, no koito s godini ne sym vizhdal, onezi, koito me znajat ot Fakulteta kato mlad i svoboden, smahnat filosof, majtapchija i byrborko, shtom stypjat v Arhiva, shte se natyknat samo na kupchina drebni neuspehi, pristegnati s vratovryzka, za da ne se razpilejat kato prah. No тази kupchinka ot porazhenija prodylzhava da se bori, prikovana ot rabotnoto vreme, za tretoto bjuro vdjasno kato se vleze ot vratata. Tozi chovek na poprishteto zhizneno v sredata, oshte ne se e priznal pred Kokan za pobeden, vypreki che zritelite otdavna veche sa se razotishli, vypreki che sa vyzrastni, vypreki che onazi poljanka na Chubura otdavna veche e izcheznela – na neja sega se izdigat zhilishtni blokove, a celijat tozi rajon e syvsem promenen, vypreki che Kokan zagina pri katastrofa oshte prez 1952 g. – az ne se priznavam za pobeden! Ne se priznavam!

Kancelarijata kovarno me trovi. Zabeljazvam tova naj-napred po dlanite. Vlazhni sa. Nenadejno syrce to mi zapochva da bie kato ludo! Strjaskam se uplashen do smyr: zemetresenie! Paraliziran ot zhivotinski strah, dolavjam kak neshto treshti dylboko pod nashata sgrada. Zemjata treperi! Chuvam gluhi eksplozii. V kancelarijata mi njama nishto visjashto; nito abazhur, nito zavesi – sledovatelno ne moga da opredelja dali zdanieto se ljulee. Stranno, v stajata nikoj nishto ne zabeljazva. Kolegite mi spokojno prelistvat prepiskata.

- Ne chuvash li? – obryshtam se kym naj-blizo sedjashtija.

- Kakvo? – pita toj ravnodushno.

- Neshto treshti...

- Kopajat tunel za metroto! – kazva i prodylzhava da reshava njakakva krystoslovica.

No ne sym az edinstvenijat pobyrkan v kancelarijata. Tochno tozi, kojto dnes e taka spokojen, e istinski skrit maniak. Za nishto na sveta ne se priblizhava do otvoren prozorec, zashtoto izpitva strah ot visochina. Zakriva ochi s ryce i zapochva da treperi kato treskav. Strahyt mu e zarazitelen; sega i na men mi se podkosjavat krakata, kogato izljaza na miniatjurnija balkon s izgled kym edin vytreshen dvor, za da nabljudavam ottam sysednata terasa, na kojato prez ljatoto se pekat na slynce dve devojcheta bez sutieni. No zhelanieto mi da se naslzhdam na тази vyzbuzhdashta scena s nimfi vyrhu pokriva, e po-silna ot straha. Staraja se da ne gledam nadolu kym propastta, v kojato tjaloto mi bi se prevyrnalo v bezformena torba ot bleda kozha, napylnena s talash i smazani kosti. Ochite mi – dve stykleni topcheta – se tyrkaljat nadolu po vodostoka.

Drug pyk si navil, che bybrecite mu shteli da zablejat ot techenieto.

- Za boga, zatvarjajte vratata! – vika na vsekigo, nadniknal za mig v nashata kancelarija. – Njama li naj-posle da zatvorite тази prokleta vrata?

Stava prez pet minuti da proverjava dali sa zatvoreni prozorcite. Zadushavame se ot tjtjunev dim i ostyr miris na prah ot stari ciklostilni materiali. Provetrjavame, kogato ne e tuk, no toj izliza rjadko. Vryshta se i nedoverchivo dushka svezhija vyzduh:

- Njakoj pak e otvarjal prozoreca! Ta vie naistina iskate da me pratite v groba!

Za nego njama nishto po-opasno ot techenieto. Naprazno mu objasnjavame, che techenieto e samo STAEN VJATYR; dvizhenie na vyzduha mezhdru prozoreca i vratata ili mezhdru dva otvoreni prozoreca na dve sreshtupolozhni steni. Njama efekt. Kakto i po-goljamata chast ot nashija narod, toj schita techenieto za kryven vrag, a syvsem spokojno si se razhozhda na koshavata bez shapka i palto! Naistina, na nego se beshe padnalo naj-loshoto mjasto, tochno v sredata na pomeshtenieto. Vsjako vlizane v kancelarijata predizvikva malka burja, kojato vdiga hartiite ot bjuROTO mu.

I u ostanalite zabeljazvam priznaci na chinovnicheska psihoza. Njakoi ne sa v systojanie da zapochnat rabotnija den, ako predvaritelno ne sa podredili vnimatelno neshtata si vyrhu bjuROTO po njakakyv, poznat samo na tjah topografski plan. Kogato za malko preskochat do klozeta, pomestvam himikalkata, kojato e usporedna na kutijata s cigari, ili izvazhdam edna cigara, a zapalkata postavjam po diagonal sprjamo telefonnija ukazatel. Vryshtat se, gledat, popravjat podredbata na veshtite si i sled tova s chasove podozritelno prouchvat licata na kolegite. Njakoj e pipal igrachkite im!

Ne smeja da priznaja na nikogo: naposledyk vlizam s vse po-goljam strah v asansjora! Natiskam butona na desetija etazh,

a predi da se hlopne vratata s rymzhene i skribucane na pruzhinite, edva ovladjavam bezumnoto zhelanie da izhvrykna navyn i da ostavja тази metalna kutija sama da se izkachva. Strah me e, che kabinata shte zasedne njakyde visoko mezhdue etazhite i az shte se zadusha v tymninata. Ne znam kakvo po-losho ima ot tova. Mozhe bi samo ako asansjoryt se otkachi i poleti nadolu! Vednyzh taka stojah v kabinata celi chetiri chasa, v absoljutna tymnina. Otnachalo dumkah otchajano po metalnite steni, koito ehtjaha kato gonga ot filma na Artyr Renk, kogato davaha imenata na artistite, a sled tova kleknah svit v ygyla i s uzhas se vslushvah v ehoto, koeto dostigashe otnjakyde pod mene ot chernata shahta. Vikaha mi, che bil sprjal tokyt v celija rajon i che shteli da me izvadjat, shtom dojdeli majstori ot asansjornija serviz. Ami ako mi se beshe dohodilo prez tova vreme? Ami ako togava s men imashe naprimer oshte i dve dami ili pyk ako asansjoryt beshe pretypkан s hora, kakto chesto mu se sluchva? Zatova vse po-chesto se izkachvam pesha do desetija etazh. Sigurnoto si e sigurno!

Oshte neshto: imam edin isterichen telefon, kojto ne zvyni kato drugite – kakto Bog e naredil– a sred tishinata te ucelva v korema kato elektricheski harpun ili te prerjazva kato zvukov trion. Obliva me studena pot, kogato me pronizhe negovijat zvyn...

Vslushvam se vse po-chesto v plenenoto si tjalo: ne stradam li sluchajno ot klaustrofobija? Tyj kato, vypreki vsichki malki lichni fobii, vse pak trjabva da idvam vseki den v kancelarijata, te se predreshvat v gymzhilo ot drugi, psihologicheski izrodcheta i pypljat iz chekmedzhetata mi. Zashto inache shte synuval koshmari? S okokoreni ochi gledam film za sebe si: prez njakakyv antrakt po vreme na premiera, v mramornoto foaje na Narodnija teatyr na pl. "Republika", sred oficialno oblechenite gosti, mnogo ot koito poznavam i lichno,

samo az sym chisto gol i v panika tyrsja drehite si, koito njakoj e otkradnal! Namiram gi. Njakoj shegobiec gi e skril zad bjust bez ochi i usta, no nikyde mi njama obuvkite, a vypros na vreme e vsichki da zabelezhat, che sym 6oc! Zatova dyrdorja, dyrdorja, prikazvam predi vsichko bezsmislici i gluposti, smeja se i razdavam uctivosti na vsichki strani, a vsyshtnost se pridyrzham kym yglite, prilepjam se kym stenite mezhdu chuzhdi kraka i obuvki, tyrsejki svoite, samo i samo da otlozha njakak si sramnija mig, kogato vsichki prisystvashti shte se vtorachat v bosite mi kraka. Ponjakoga v tezi synishta mi izpadvat zybite i az gi pljuja iz foajeto. Chuvam kak drynchat po mramora. Vse po-chesto politam v njakakva propast (makar che otdavna veche e sprjal rastezhyt mi) i padam dylgo i zabaveno, ochakvajki s uzhas sblysyka s dynoto. Izglezhda che samoubijstveno me privlicha tajnstvenijat mrak na asansjornata shahta. Poludjavam li? Ne sme li veche vsichki leko poludeli?

Da ne presilvame. I duma da ne stava, che sme sluchai za hospitalizacija, nito pyk e verojatno da bydem takiva. Samo stradame ot chesti mychitelni pristypi na tyj narechenata patologija na kancelarskija zhivot. Cjalata katorga e taka precizno razchetena, che nezavisimo ot vsichko, shtastlivo shte dochakame pensija, a sled tova, kakvoto i shte da stava – taka i taka shte ni otpishat kato razhoden choveshki material, s kojto nashijat sklad e prikljuchil i ni e brakuval.

Naj-silno me podludjava tova, che nikoj ne me napada otkrito, lice v lice! ZUKID e kovaren, obyrvka i razjazhda nervite mi, nezabeljazano, lukavo, tihomylkom, no uporito i nastypatelno, taka, che da ne moga da mu se protivopostavja po myzhki; ne moga da mu pljuja v liceto, ne moga nikogo da udarja, nishto da razbija, da schupja, da prysna na hiljadi kyscheta, da smachkam, da zapalja, ne moga da napravja nishto, tyj kato naokolo mi e bezkrajno mylchanie, naokolo mi e

porjadychnost, absoljuten red i prividno spokojstvie. Poezijata ne mi predlaga veche nikakvo oblekhenie, makar che po navik vsjaka sutrin, zaedno s ostanalite neshtica, vse oshte slagam i po edno tomche stihove v dzhoba si. A se sluchva da ne otvorja s dni knigite, koito do neotdavna mi predlagaha goljamo udovolstvie, slabo e da se kazhe – ubezhishte; koito bjaha za men pristan i spasenie. Oznachava li tova, che poleka-leka se primirjavam sys sydbata? Ne. Ne vjarvam. Vmesto poezija, zapochvam da otkrivam mehanizma na vlastta, a s razkrivane na skritoto mu ustrojstvo, vse poveche zabravjam za tormoza. Sjakash pochti sym prestanal da syshtestvuvam! Naj-setne sym angazhiran s neshto vazhno, neshto, koeto trjabva da byde razoblicheno, ako zhelaja da byda otnovo svoboden!